

सत्यमेव जयते

महाराष्ट्रातील सहकारी चळवळ
एका दृष्टीक्षेपात - २०१७
CO-OPERATIVE MOVEMENT AT A GLANCE
IN MAHARASHTRA - 2017

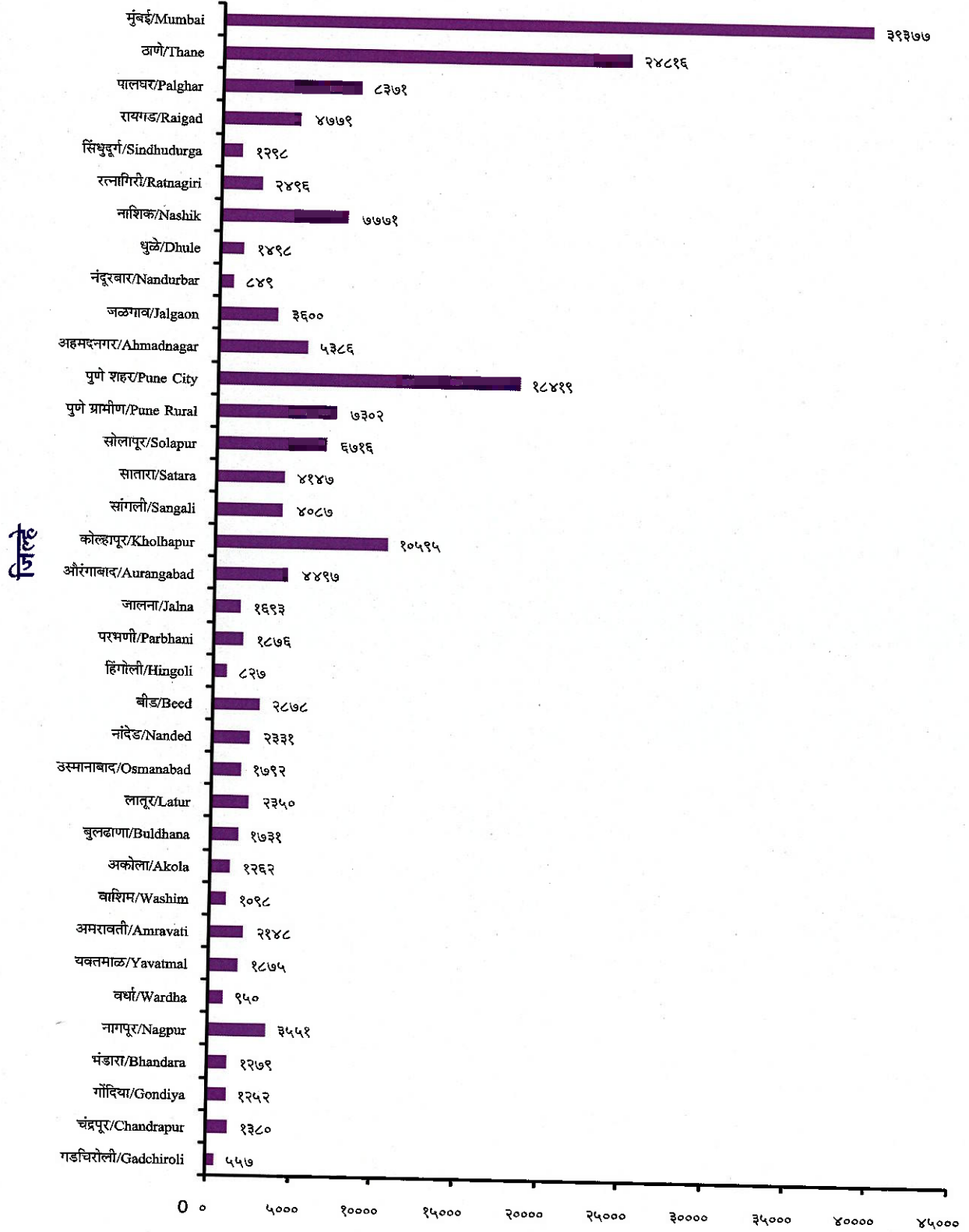
सहकार आयुक्त व निबंधक सहकारी संस्था

महाराष्ट्र राज्य, पुणे- ४११००१ यांचे कार्यालय

OFFICE OF THE COMMISSIONER FOR CO- OPERATION & REGISTRAR
OF CO-OPERATIVE SOCIETIES, MAHARASHTRA STATE, PUNE- 411001.

५४ वे प्रकाशन | 54th Issue

दि. ३१/३/२०१७ अखेर सहकारी संस्थांची संख्या

सहकारी संस्था

महाराष्ट्रातील सहकारी चळवळ
एका दृष्टीक्षेपात - २०१७

(दिनांक ३१ / ०३ / २०१७ अखेरची माहिती)

**CO-OPERATIVE MOVEMENT
AT A GLANCE
IN
MAHARASHTRA - 2017**

(Information as on 31/3/2017)

प्रस्तावना

“ महाराष्ट्रातील सहकारी चळवळ - एका दृष्टीक्षेपात ” हा ५४ वा वार्षिक अंक प्रकाशित करताना मला आनंद होत आहे. महाराष्ट्रात सहकारी संस्थांची संख्या व व्यावसायिक उलाढाल यामध्ये सन १९६० ते २०१७ या कालावधीत मोठ्या प्रमाणात वाढ झाली आहे.

या प्रकाशनात महाराष्ट्रातील जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका, प्राथमिक कृषी पतपुरवठा संस्था, नागरी सहकारी बँका, पतसंस्था, पणन व प्रक्रिया संस्था, उत्पादक संस्था, सामाजिक सेवा संस्था तसेच विविध प्रकारच्या शिखर संस्था यांची संख्या, सभासद संख्या, खेळते भांडवल, वसूल भागभांडवल, ठेवी, दिलेले कर्ज, येणे कर्ज, उत्पादक मालाचे मूल्य इत्यादी परिमाणांची माहिती दशवार्षिक शृंखलेच्या स्वरूपात दिलेली आहे.

सहकारी संस्थांच्या माहितीचे संकलनासाठी संगणकाचा वापर केल्याने अचूक आणि गतिमानतेने माहिती प्राप्त होत आहे. तसेच संकलित माहितीचे विश्लेषण करून सहकार चळवळीच्यासंदर्भातील धोरणे ठरविण्यासाठीही तिचा वापर प्रस्तावित केलेला आहे. यामुळे सहकारी चळवळीमध्ये गुणात्मक सुधारणा होऊन निबंधकाला सहकार चळवळीचा मित्र, तत्त्वज्ञ व मार्गदर्शक (Friend, Philosopher and Guide) म्हणून भूमिका आणखी उत्तमरितीने पार पाडता येईल.

सहकारी संस्थांच्या संख्येत मोठ्या प्रमाणात वाढ झाली असल्याने त्यांच्या कामकाजाचे व व्यवहारांचे व्यापक स्वरूप आणि वैविध्य याचे आकलन होण्यासाठी तसेच सहकार चळवळीच्या वाढीसाठी मार्गदर्शक म्हणून तसेच संबंधित घटकांची प्रगती समजण्यासाठी सदरची माहिती निश्चित उपयोगी पडेल. याशिवाय ही माहिती प्रशासकीय कामकाजासाठी तसेच सहकार चळवळीचे अभ्यासकांसाठी देखील अत्यंत उपयुक्त ठरेल.

(श्री. सतीश सोनी),

सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था,
महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

Foreword

It is my great pleasure that the 54th Annual Edition of "Co-operative Movement - At a Glance" is being published. During period of 1960 to 2017, there is marginally increase in the number of Co-operative Societies and big growth in it's business.

In this publication, we made available ten years time series data about the parameters such as No. of Societies, Membership, Working Capital, Paid up Capital, Loan Advanced, Outstanding loans, Deposits, Value of Outputs etc. of District Central Co-operative Banks, Primary Agricultural Credit Society, Co-operative Banks, Co-operative Societies, Marketing and Processing Societies, Producers Societies, Apex Bodies in Maharashtra.

The use of Computers for collecting information about Co-operative Societies helps in getting information accurate and fast. The analytical information is proposed to be used in making policies regarding Co-operative movements. It's also beneficial in qualitative development of the movement as well as helps the Registrar to play role as a "Friend, Philosopher and Guide" of Co-operative movement effectively.

This information is very useful to know the large scale growth in Co-operative movement and clear the picture of their operations as well as comprehensive transations. From year wise data we observe the progress of various parameters of this movements. Besides this, publication may be helpful in administrative work and analyst in Co-operative movement.

(Satish Soni),
Commissioner for Co-operation &
Registrar, C.S., M.S., Pune.

अनुक्रमणिका CONTENTS

तक्ता क्रमांक Table No. 1	तपशील Particulars 2	पृष्ठ क्रमांक Page No. 3
भाग-अ - राज्यस्तरीय माहिती		
Part-A - STATE LEVEL INFORMATION		
A-1 & A-2	महाराष्ट्राची महत्त्वाची सामान्य माहिती Important General Information of Maharashtra	.. 03-04
A-3	महाराष्ट्र राज्यातील सहकारी चळवळीची प्रगती Progress in Co-operative Movement in Maharashtra	.. 05
A-4	महाराष्ट्र राज्यातील प्रकारानुसार सहकारी संस्था व सभासद Sectorwise Number of Co-operative Societies and Members.	.. 06
A-5	राज्यातील सहकारी संस्थांची तुलनात्मक आकडेवारी. Comparative Statistics of Co-operative Societies in the State.	.. 07
A-6	महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक मर्यादित. Maharashtra State Co-operative Bank Limited.	.. 08
A-7	जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका. District Central Co-operative Banks.	.. 09
A-8	महाराष्ट्र राज्य सहकारी कृषि ग्रामीण बहुउद्देशीय विकास बँक मर्यादित. Maharashtra State Co-operative Agricultural Rural Multipurpose Development Bank Limited.	.. 10
A-9	महाराष्ट्र राज्य सहकारी गृहनिर्माण वित्तीय महामंडळ मर्यादित. Maharashtra State Co-operative Housing Finance Corporation Limited.	.. 11
A-10	प्राथमिक शेती पतसंस्था. Primary Agriculture Credit Societies.	.. 12-13
A-11	खेळत्या भाग भांडवलाच्या आकाराच्या वर्गवारीनुसार प्राथमिक शेती पतसंस्थांची विभागवार आकडेवारी. Divisionwise Classification of Primary Agricultural Credit Societies by their size of Working Capital.	.. 14-15
A-12	वाटप केलेल्या अल्प मुदत कर्जांच्या वर्गवारीनुसार प्राथमिक शेती पतसंस्थांची विभागवार आकडेवारी. Divisionwise Classification of Primary Agricultural Credit Societies by Amount of Short Term Loans Advanced.	.. 14-15
A-13	प्राथमिक शेती पतसंस्था : दिलेली कर्जे, येणे कर्ज, कर्ज मागणी, वसुली व थकबाकी. Primary Agricultural Credit Societies : Advances, Outstanding, Demand, Recoveries and Overdues.	.. 16
A-14	धारण क्षेत्रानुसार सभासदांना प्राथमिक शेती पतपुरवठा संस्थांनी केलेले अल्प व मध्यम मुदत कर्ज वाटप. Holdingwise Short Term and Medium Term Advances made by Primary Agricultural Credit Societies.	.. 17
A-15	प्राथमिक शेती पतसंस्थांनी केलेले अल्प मुदत पिकनिहाय कर्ज वाटप. Cropwise Short Terms Loans Issued by Primary Agricultural Credit Societies.	.. 18

अनुक्रमणिका-चालू
CONTENTS-Contd.

तक्ता क्रमांक Table No. 1	तपशील Particulars 2	पृष्ठ क्रमांक Page No. 3
A-16	प्राथमिक शेती पतसंस्था : अनुसूचित जाती / जमातीचा समावेश. Primary Agricultural Credit Societies : Coverage of Scheduled Caste / Scheduled Tribes. ..	19
A-17	प्राथमिक शेती पतसंस्था. Primary Agricultural Credit Societies. ..	18
A-18	प्राथमिक सहकारी बँका. Primary Co-operative Banks. ..	20
A-18(a)	पगारदार नोकरांच्या पतसंस्था. Salary Earners' Credit Societies. ..	21
A-18(b)	इतर नागरी पतसंस्था. Other Urban Credit Societies. ..	21
A-19	महाराष्ट्र राज्य सहकारी पणन महासंघ मर्यादित. Maharashtra State Co-operative Marketing Federation Limited. ..	22
A-19(a)	महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघ मर्यादित. Maharashtra State Co-operative Cotton Growers Marketing Federation Limited. ..	22
A-20	एकाधिकार कापूस खरेदी योजना. Cotton Monopoly Procurement Scheme. ..	23
A-21	महाराष्ट्र राज्य मच्छिमार सहकारी संघ मर्यादित. Maharashtra Rajya Machhimar Sahakari Sangh Limited. ..	24
A-22	महाराष्ट्र राज्य सहकारी ग्राहक महासंघ मर्यादित. Maharashtra State Co-operative Consumers Federation Limited. ..	24
भाग - ब - मध्यवर्ती व प्राथमिक संस्थांची माहिती Part - B - Information on Central and Primary Societies		
B-1	दूध संघ. Dairy Unions. ..	27
B-2	जिल्हा मध्यवर्ती पणन संस्था. District / Central Marketing Societies. ..	27
B-3	मच्छिमारी संस्था (मध्यवर्ती व प्राथमिक). Fisheries Co-operative Societies (Central and Primary). ..	28
B-4	सहकारी ग्राहक संस्था (घाऊक). Co-operative Consumers Societies (Wholesale). ..	28
B-5	प्राथमिक सहकारी ग्राहक संस्था. Primary Co-operative Consumer's Societies. ..	29
B-6	महिला सहकारी संस्था. Women Co-operative Societies. ..	29

अनुक्रमणिका-चालू
CONTENTS-Contd.

तक्ता क्रमांक Table No. 1	तपशील Particulars 2	पृष्ठ क्रमांक Page No. 3
B-7	प्राथमिक पणन संस्था. Primary Marketing Societies.	.. 30
B-8	दूध संस्था. Dairy Societies.	.. 30
B-9	प्राथमिक सहकारी गृहरचना संस्था. Primary Co-operative Housing Societies.	.. 31
B-10	उपसा जलसिंचन सहकारी संस्था. Co-operative Lift Irrigation Societies.	.. 31
B-11	सहकारी औद्योगिक वसाहती. Co-operative Industrial Estates.	.. 32
B-12	प्राथमिक औद्योगिक सहकारी संस्था (विणकर संस्थाव्यतिरिक्त). Primary Industrial Co-operative Societies (Other than weavers).	.. 32
B-13	जंगल कामगार सहकारी संस्था. Forest Labourers Co-operative Societies.	.. 33
B-14	मजूर कंत्राट सहकारी संस्था. Labour Contract Co-operative Societies.	.. 33

भाग -क - उत्पादक व प्रक्रिया संस्थांची माहिती

Part - C - Information on Productive and Processing Societies

C-1 (a & b)	सहकारी साखर कारखाने. Co-operative Sugar Factories.	.. 36-37
C-2	सहकारी सूत गिरण्या. Co-operative Spinning Mills.	.. 37
C-3	प्राथमिक हातमाग सहकारी संस्था. Primary Handloom Co-operative Societies.	.. 38
C-3 (a)	प्राथमिक यंत्रमाग सहकारी संस्था. Primary Powerloom Co-operative Societies.	.. 38
C-4	कापूस पिंजणी व गासड्या बांधणी संस्था (प्रक्रिया संस्था). Cotton Ginning and Pressing Societies.	.. 39
C-5	तेल गिरण्या. Oil Mills.	.. 39
C-6	भात गिरण्या. Rice Mills.	.. 40
C-7	इतर प्रक्रिया संस्था. Other Processing Societies.	.. 40

अनुक्रमणिका-चालू
CONTENTS—Contd.

तक्ता क्रमांक Table No. 1	तपशील Particulars 2	पृष्ठ क्रमांक Page No. 3
भाग-ड - संकीर्ण.		
Part - D - Miscellaneous.		
D-1	अनुसूचित जाती / जमाती संबंधित सहकारी चळवळीतील काही पैलू. Some Facts of Co-operative Activities relating to Scheduled Castes and Scheduled Tribes.	.. 43
D-2	सहकारी क्षेत्रातील गोदामे आणि त्यांची क्षमता. No. of Godowns in Co-operatives and their capacity.	.. 44
D-3	मुंबई सावकार नियंत्रण कायदा, १९४६. Bombay Money Landing Act, 1946.	.. 44
D-4	महाराष्ट्रात सहकार क्षेत्रात झालेली रोजगार निर्मिती. Employment Generated through Co-operatives in Maharashtra March.	.. 45
D-5	सहकारी संस्थांच्या लेखापरिक्षणाबाबतची माहिती. Information regarding Audit of Co-operative Societies.	.. 45
D-6	महाराष्ट्र सहकारी कायदा, १९६० चे कलम ८१ प्रमाणे पशुसंवर्धन, दुग्ध व मच्छिमर संस्थांचा लेखापरीक्षण तपशील. Information regarding the Animal Husbandry Dairy and Fisheries Co-operative Societies to be Audited by the Departmental Audit Staff under Section 81 of the Maharashtra Co-operative Societies Act, 1960.	.. 46-47
D-7	योजनानिहाय नियतव्यय आणि खर्च. Planwise Outlay and Expenditure.	.. 48-49
D-8	योजनानिहाय आर्थिक व भौतिक उद्दिष्टे साध्य. Schemewise Financial and Physiyical Achivement.	.. 48-49
परिशिष्ट - १ Appendix -1	जिल्हानिहाय व प्रकारानुसार सहकारी संस्था. Districtwise and Typewise Co-operative Societies.	.. 50-57
परिशिष्ट - २ Appendix -2	महाराष्ट्र राज्यातील शिखर / राज्यस्तरीय सहकारी संस्थांची यादी List of Appex/State Co-operative Institutions in Maharashtra State	.. 59
परिशिष्ट - ३ Appendix -3	सहकार विभागातील महत्त्वाचे दूरध्वनी क्रमांक List of Telephone in Co-operative Department.	.. 61-62

भाग - ए / PART - A
राज्यस्तरावरील महत्त्वाची आकडेवारी
STATE LEVEL INFORMATION ON SELECTED ITEMS

ए-१ : महाराष्ट्राची महत्त्वाची सामान्य माहिती
A-1 : Important General Information of Maharashtra

बाब Item 1		परिमाण Unit 2	संदर्भ Reference 3	महाराष्ट्र Maharashtra 4
(I) सामान्य / GENERAL				
१.	भौगोलिक क्षेत्र	Geographical Area ..	हजार चौ.कि.मी. Thousand Sq. Kms.	2017 308
२.	समुद्र किनाऱ्याची लांबी	Coastal length ..	कि.मी. Kms.	2017 720
३.	महसूल विभाग	Revenue Divisions ..	संख्या No.	2017 6
४.	जिल्हे	Districts ..	संख्या No.	2017 36
५.	तालुके	Talukas ..	संख्या No.	2017 355
६.	एकूण खेडी	Total Villages ..	संख्या No.	2017 43,665
	पैकी वस्ती नसलेली	Of which deserted ..	संख्या No.	2017 2,706
७.	शहरे / संकुले	Cities / Urban Agglomerations ..	संख्या No.	2017 534
(II) लोकसंख्या / POPULATION*				
८.	एकूण लोकसंख्या	Total Population ..	हजारात (000)	2011 1,12,374
	(अ) पुरुष	Males		2011 58,243
	(ब) स्त्रिया	Females		2011 54,131
९.	ग्रामीण लोकसंख्या	Rural Population ..	हजारात (000)	2011 61,556
	(अ) ग्रामीण लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी प्रमाण	Rural Population .. Percentage to total.	टक्के (%)	2011 54.8
१०.	अनुसूचित जातीची लोकसंख्या	Scheduled Castes Population	लाखात (00)	2011 13,276
११.	अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या	Scheduled Tribes Populations	लाखात (00)	2011 10,510
१२.	अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी प्रमाण	Percentage of Scheduled Castes Population to total Population.	टक्के (%)	2011 11.8
१३.	अनुसूचित जमातीच्या लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी प्रमाण	Percentage of Scheduled Tribes Population to total Population.	टक्के (%)	2011 9.4
१४.	दश वार्षिक लोकसंख्या वाढीचा दर	Percentage Decennial growth rate of population.	टक्के (%)	2011 16
१५.	लोकसंख्येची घनता	Population Density	लोकसंख्या / चौ.कि.मी. Persons per Sq. Kms.	2011 365
१६.	स्त्री - पुरुष प्रमाण	Sex Ratio ..	दर हजार पुरुषांमागे स्त्रियांची संख्या No. of Females per 1000 Males	2011 929
१७.	कुटुंबातील माणसांची सरासरी संख्या	Average Household Size	संख्या No.	2011 4.6
१८.	साक्षरतेचे प्रमाण	Literacy percentage ..	टक्के (%)	2011 82.3
	(अ) पुरुषांमध्ये	In Males ..	टक्के (%)	2011 88.4
	(ब) स्त्रियांमध्ये	In Females ..	टक्के (%)	2011 75.9

टीप / Note. - * अस्थायी / Provisional

आधार / Source-महाराष्ट्राची आर्थिक पाहणी-२०१६-१७.

ए-२ : महाराष्ट्राची महत्त्वाची सामान्य माहिती
A-2 Important General Information of Maharashtra

बाब Item 1		परिमाण Unit 2	संदर्भ Reference 3	महाराष्ट्र Maharashtra 4
(III) शेती / AGRICULTURE				
१९. कसलेले क्षेत्र निव्वळ	Net Area Sown	हजार हेक्टर Thousand Hectares	2017	उ.ना.
२०. पिकाखालील स्थूलक्षेत्र	Gross Cropped Area	हजार हेक्टर Thousand Hectares	2017	उ.ना.
पैकी सिंचनाखालील क्षेत्र	Of which Gross area irrigated.	हजार हेक्टर Thousand Hectares	2017	2,447
२१. वहिती खातेदारांची संख्या	Operational Holdings	संख्या हजारात	2016-17	13,699
(वहिती क्षेत्र)	(Area in Thousand Hectares)	हजार हेक्टर	2016-17	19,767
वहिती सरासरी क्षेत्र (हेक्टर)	Hectares	हेक्टर	2016-17	1.44
२२. महत्त्वाच्या पिकाखालील क्षेत्र व उत्पादन	Area and production of Important Crops.	क्षेत्र (हजार हेक्टरमध्ये) Area (in '000' hectares) 2016-17	उत्पादन (हजार टनात) Production (in '000' tonnes) 2016-17	
	(1)	(2)	(3)	
तांदूळ	Rice	1,535	3,581	
गहू	Wheat	1,272	2,214	
ज्वारी	Jawar	3,616	2,538	
बाजरी	Bajara	837	800	
सर्व तृणधान्ये	All Cereals	8,490	12,646	
सर्व अन्नधान्ये	All Foodgrains	12,848	17,229	
सर्व कडधान्ये	All Pulses	4,358	4,584	
ऊस	Sugarcane	उ.ना.	54237	
भूईमूग	Groundnut	355	420	
कापूस (रुई)	Cotton (Lint)	4,212	10,755	
२३. दर हेक्टरी वापरलेली रासायनिक खते	Consumption of Fertilisers per Hectare of Cropped area	किलोग्राम Kilogram	126.1	
२४. राज्य उत्पन्न (चालू किमतीनुसार)	State Income at Current Price	कोटी रुपये Crores Rs.	2016-17	19,86,806
२५. दरडोई राज्य उत्पन्न (चालू किमतीनुसार)	Per Capital Income at Current Prices.	रुपये Rs.	2016-17	1,65,491

टीप / Note.- * अस्थायी / Provisional † प्राथमिक अंदाज / Preliminary Estimates आधार / Source-महाराष्ट्राची आर्थिक पाहणी-२०१६-१७.

ए-३ : महाराष्ट्र राज्यातील सहकारी चळवळीची प्रगती
A-3 : Progress in Co-operative Movement in Maharashtra

(सभासद लाखात व रुपये कोटीत / Members in Lakh and Rs. in Crores)

बाब	1961	1971	1981	1991	2001	2016	2017	Item
एकूण सहकारी संस्था ..	31,565	42,603	60,747	1,04,620	1,58,016	1,96,907	1,95,301	Total Societies
एकूण सभासद ..	42	86	148	270	430	530	546	Total Members
वसूल भागभांडवल ..	53	238	600	1,957	7,560	19,945	20,892	Paid up Share Capital
पैकी शासनाचे ..	8	39	105	385	1,150	3,601	4,056	Of which Government
स्वनिधी ..	73	345	1,207	3,935	17,770	61,546	62,540	Owned Funds
ठेवी ..	76	315	1,939	11,048	74,462	1,69,425	1,79,209	Deposits
खेळते भांडवल ..	326	1,490	5,210	24,713	1,34,441	3,63,256	3,83,236	Working Capital
वर्षातील कर्जवाटप (निव्वळ)	95	348	1,116	6,300	43,392	1,47,376	1,49,744	Loans advanced (Net)
लेखापरीक्षण वर्गीकरण								Audit Classification of Societies-
अ ..	3,110	3,600	3,671	4,966	N.A.	11,803	20,475	A
ब ..	10,921	12,343	11,670	13,581	N.A.	34,816	73,662	B
क ..	7,515	16,122	18,854	17,058	N.A.	15,366	28,211	C
ड ..	3,088	3,886	3,477	862	N.A.	2,106	2,719	D
वर्ग न दिलेल्या ..	291	865	774	4,006	N.A.	452	787	Not Classified
लेखापरीक्षण न झालेल्या ..	6,640	5,787	22,301	67,747	N.A.	93,602	48,187	Not Audited
लेखापरीक्षणासाठी अपात्र ..	--	--	--	--	N.A.	3,220	3,054	Not due for Audit

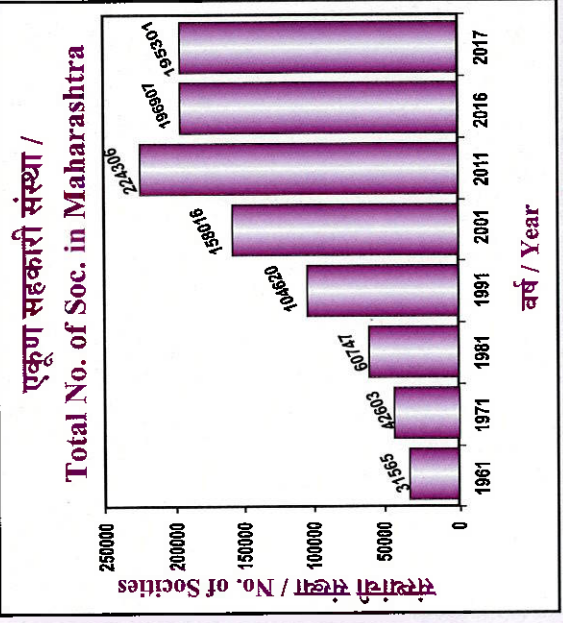
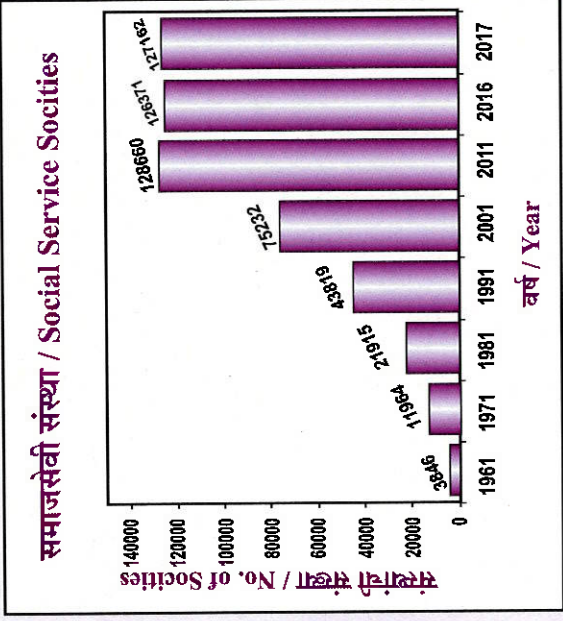
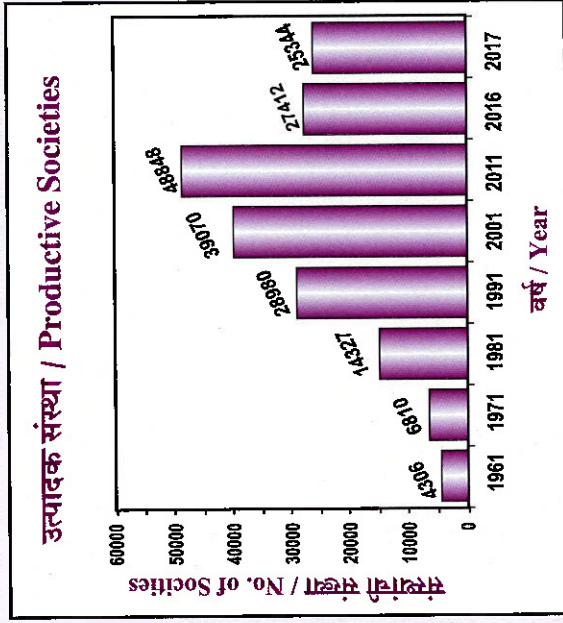
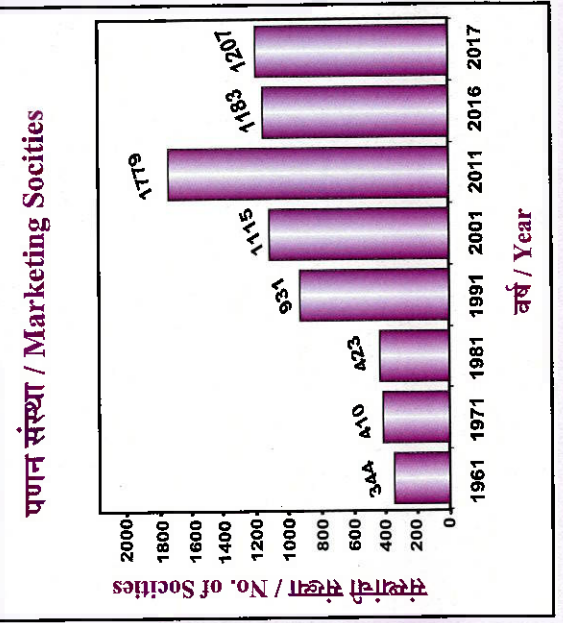
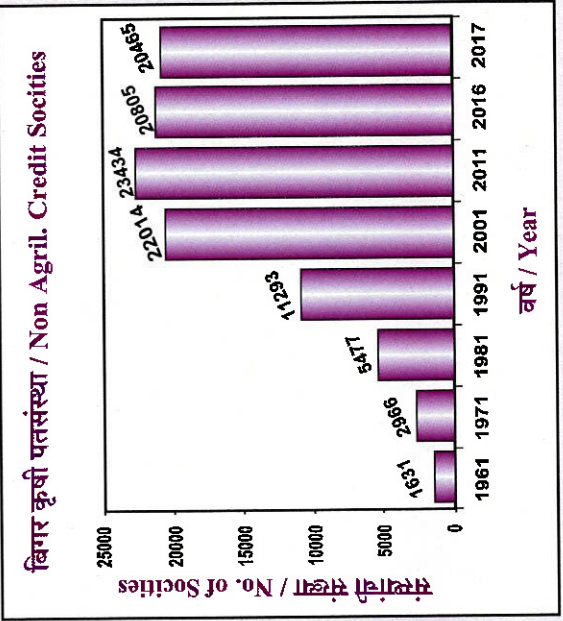
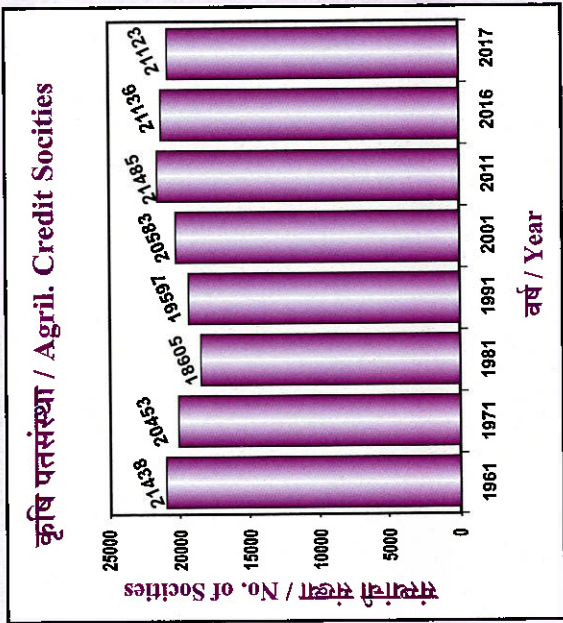
N. A. : Not Available / उपलब्ध नाही.

ए-४ : महाराष्ट्र राज्यातील प्रकारानुसार सहकारी संस्था व सभासद
A-4 : Sectorwise Number of Co-operative Societies and Members

(सभासद लाखात / Members in Lakh)

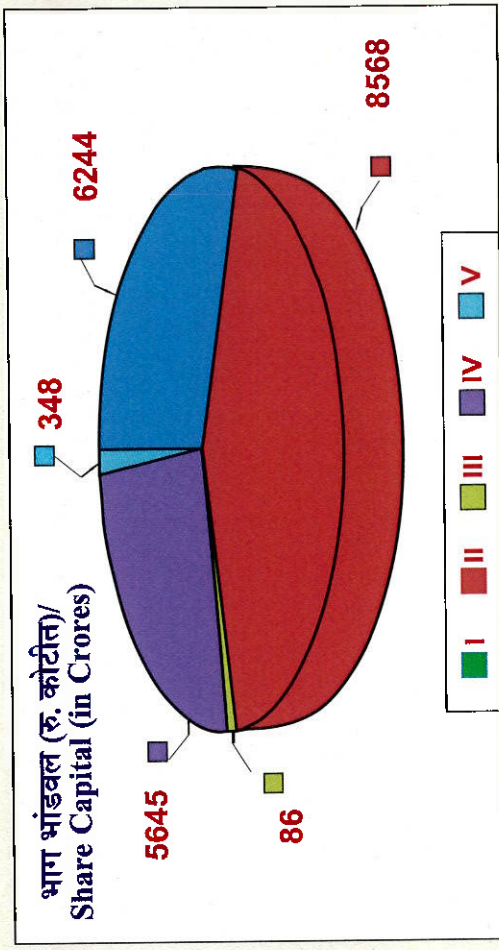
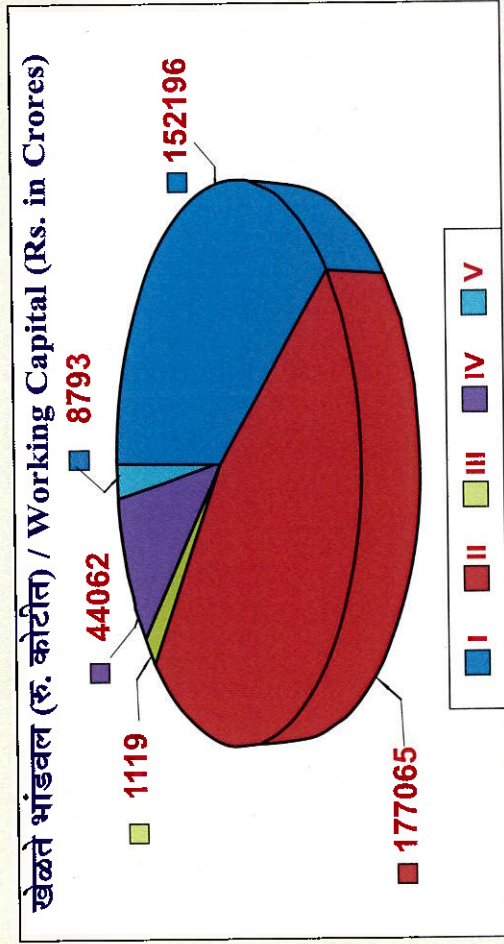
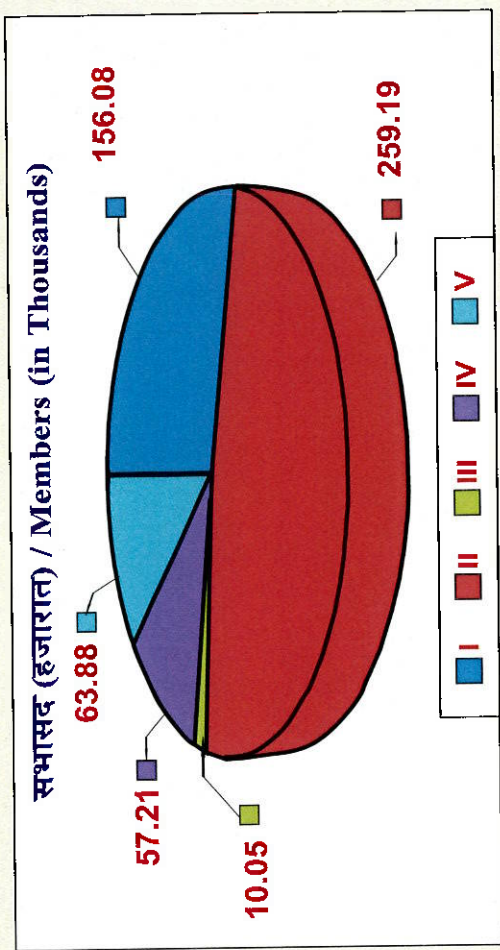
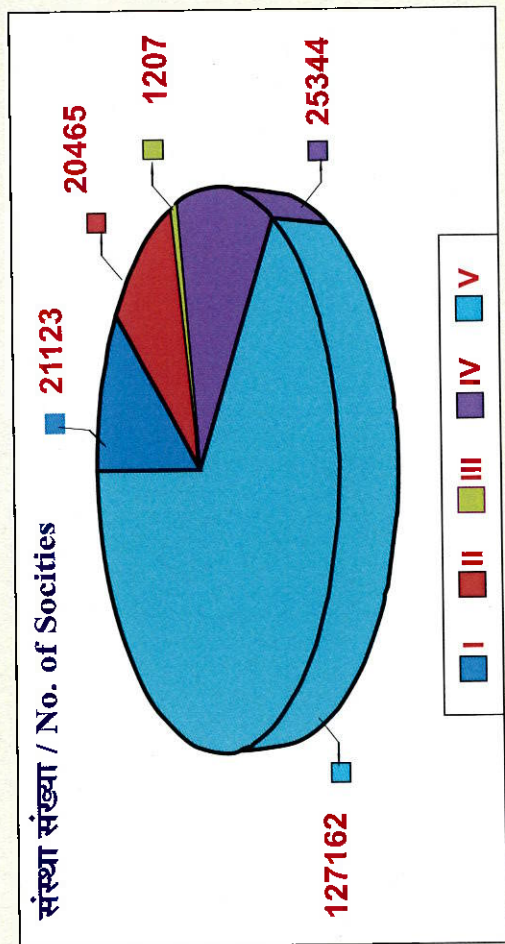
बाब	1961	1971	1981	1991	2001	2016	2017	Item
१. कृषि पत संस्था								1. Agricultural Credit Societies—
संख्या	.. 21,438	20,453	18,605	19,597	20,585	21,136	21,123	No.
सभासद	.. 22.55	38.83	64.47	90.07	114.96	161.3	156.08	Members
२. बिगर कृषि पत संस्था								2. Non-Agricultural Credit Societies—
संख्या	.. 1,631	2,966	5,477	11,293	22,014	20,805	20,465	No.
सभासद	.. 10.87	24.38	37.59	93.02	184.68	237.06	259.19	Members
३. पणन संस्था								3. Marketing Societies—
संख्या	.. 344	410	423	931	1,115	1,183	1,207	No.
सभासद	.. 1.41	2.82	4.71	7.47	8.4	12.14	10.05	Members
४. उत्पादक संस्था (साखर कारखाने, भात गिरण्या इत्यादी)								4. Productive Enterprises (Sugar Factories, Rice Mills etc.)—
संख्या	.. 4,306	6,810	14,327	28,980	39,070	27,412	25,344	No.
सभासद	.. 3.23	9.59	21.24	41.49	63.39	55.94	57.21	Members
५. समाजसेवी सहकारी संस्था (ग्राहक भांडारे, गृहनिर्माण इ.)								5. Social Service (Consumer Socys, Housing etc.)
संख्या	.. 3,846	11,964	21,915	43,819	75,232	1,26,371	1,27,162	No.
सभासद	.. 3.94	10.38	19.99	34.12	58.79	63.85	63.88	Members
एकूण								Total
संख्या	.. 31,565	42,603	60,747	1,04,620	1,58,016	1,96,907	1,95,301	No. of All Societies
सभासद	.. 42	86	148	266.17	430.22	530.3	546.41	Members

महाराष्ट्रातील सहकारी चळवळीची प्रगती / Growth of Co-operative Movement in Maharashtra

महाराष्ट्रातील सहकारी चळवळीची प्रगती / Growth of Co-operative Movement in Maharashtra प्रकारानिहाय सहकारी संस्थांची संख्या, सभासद, खेळते भांडवल आणि भागभांडवल (२०१७)

- I. Agril. Credit Soc. / कृषि पतसंस्था
- III. Marketing Soc. / पणन संस्था
- V. Social Service Soc. / समाजसेवी संस्था

- II. Non-Agril. Credit Soc. / बिगर कृषी पतसंस्था
- IV. Productive Enterprises / उत्पादक संस्था

ए-५ : महाराष्ट्रातील सहकारी संस्थांची तुलनात्मक आकडेवारी २०१६-१७
A-5 : Comparative Statistics of Co-operative Societies in the State 2016-2017

(रु. कोटीत / Rs. in Crores)

अनु- क्रमांक Sr. No.	बाब	वर्ष		वर्षामधील	Item
		३१ मार्च रोजी		प्रतिशत वाढ (+) / घट (-)	
		As on 31st March		Percentage increase (+) / decrease (-) during the year	
(1)	(2)	2015-2016 (3)	2016-2017 (4)	(5)	(6)
1.	संस्थांची संख्या	1,96,907	1,95,301	- 0.81	Number of Societies
2.	सभासदांची संख्या (लाखात)	530	546	3.02	Number of Members (in Lakhs)
3.	भरणा केलेले भागभांडवल	19,946	20,892	4.74	Paid up Share Capital
4.	ठेवी	1,69,425	1,79,209	5.77	Deposit
5.	खेळते भांडवल	3,63,256	3,83,236	5.50	Working Capital
6.	कर्जवाटप (निव्वळ)	1,47,376	1,49,744	1.61	Advances (Net)
	नफा झालेल्या संस्था				Societies in profit
7.	संख्या	55,015	52,552	- 4.48	i) Number
8.	नफा	4,240	3,918	- 7.59	ii) Profit
	तोटा झालेल्या संस्था				Societies in Loss
9.	संख्या	36,329	35,682	- 1.78	i) Number
10.	तोटा	9,008	9,259	+ 2.79	ii) Loss

ए-६ : महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक मर्यादित
A-6 : Maharashtra State Co-operative Bank Limited

(सभासद हजारात व रुपये लाखात / Members in thousand and Rs. in Lakhs)

बाब	1961	1971	1981	1991	2001	2011	2016	2017	Item
एकूण शाखा (मुख्यालयासह)	20	24	44	43	53	53	48	51	No. of Branches (including H. O.)
सभासद (नाममात्र सभासदांसह)	11	16	16	26	33	2	2	2	Members (including Nominal)
भागभांडवल	326	826	1,103	2,816	9,586	42,541	47,209	48,303	Share Capital
पैकी शासनाचे	118	203	200	-	-	10,000	10,000	10,000	Of which Govt.
स्वनिधी	425	1,885	8,254	28,922	97,555	4,26,350	3,49,154	3,49,954	Owned Funds
ठेवी	2,153	9,332	42,994	2,09,362	9,13,582	17,42,873	11,26,844	16,37,678	Deposit
देय कर्ज	2,286	6,894	880	61,636	2,04,624	3,70,937	7,74,069	8,64,382	Borrowings outstanding
खेळते भांडवल	5,254	18,741	54,483	3,10,125	13,14,698	25,44,410	23,29,992	29,42,150	Working Capital
गुंतवणूक	--	--	--	48,863	2,99,049	11,98,757	3,27,703	4,77,851	Investment
वर्षातील कर्जवाटप (कॅश क्रेडिट व बिलासह)	7,785	33,233	1,25,104	2,13,016	8,46,649	11,88,786	15,08,577	15,52,102	Gross loan advanced during the year (including Cash- Credit and Bills)
पैकी अल्पमुदत	N.A.	31,476	1,23,807	1,85,550	7,86,636	10,86,400	12,72,561	14,11,277	Of which short-term
पैकी ऋतूकालिक	N.A.	8,013	10,915	38,643	1,48,550	4,70,645	7,99,883	7,93,706	Of which seasonal
शेतकामासाठी									Agril. loans (SAO)
मध्यम व दिर्घ मुदत (सन २०१६ पासून)	N.A.	1,757	1,296	27,466	60,013	1,02,386	2,36,016	1,40,825	Medium & Long Term Term Loans (From 2016)
येणे कर्ज (एकूण)	3,742	14,190	31,076	2,17,314	8,34,491	10,98,896	14,42,437	16,33,634	Outstanding (Total)
पैकी अल्पमुदत	3,246	11,277	28,361	1,67,751	6,65,249	8,43,922	10,88,054	1,25,0088	Of which short-term
पैकी ऋतूकालिक	1,940	4,885	4,812	23,284	97,664	3,31,558	6,06,994	7,32,848	Of which SAO
शेतकामासाठी									
मध्यम व दिर्घ मुदत (सन २०१६ पासून)	496	2,913	2,715	49,563	1,69,242	2,54,974	3,54,383	3,83,546	Medium & Long Term Term Loans (From 2016)
थकीत कर्ज	84	207	2,246	6,171	67,888	1,87,357	1,23,508	1,26,901	Loans overdue
थकबाकीचे येणे कर्जाशी शेकडा प्रमाण	2.24	1.46	7.23	2.84	8.14	17.05	9	7.77	Percentage of overdues to outstanding
जाहीर केलेले लाभांश टक्के (%)	5	6	7	10	N.A.	-	10	10	Dividend declared (%)
वर्षातील नफा (+) / तोटा (-)	20	100	162	686	732	-25,191	24,285	24,527	Amount of Profit (+)/ Loss (-)

N. A. : Not Available / उपलब्ध नाही.

SAO : Seasonal Agricultural Operations.

आधार : महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक मर्यादित, मुंबई.

Source : Maharashtra State Co-operative Bank Ltd., Mumbai.

ए-७ : जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका
A-7 : District Central Co-operative Banks

(सभासद हजारात व रुपये लाखात / Members in thousand and Rs. in Lakhs)

बाब	1961	1971	1981	1991	2001	2016	2017	Item
बँक संख्या	35	35	26	30	30	31	31	Banks (No.)
शाखा संख्या (मुख्यालयासहित)	N.A.	867	1,703	3,147	3,718	3,746	3,716	Branches (incl. H. O.)
सभासद (एकूण)	57	55	62	84	144	196	198	Total Members
पैकी सहकारी संस्था	22	30	36	60	85	110	109	Of which Co-op. Societies
पैकी वैयक्तिक / संस्था	35	25	26	24	29	86	89	Of which individuals others.
भागभांडवल	653	2,515	4,563	18,896	68,315	2,94,330	3,25,265	Share Capital
पैकी शासनाचे	199	669	806	774	785	10,098	43,275	Of which Government
स्वनिधी	820	3,474	10,206	37,587	2,40,999	1,34,786	14,67,263	Owned Funds
देवी	2,647	11,323	58,814	3,19,940	17,86,285	66,38,232	71,42,669	Deposits
देय कर्ज	2,465	8,055	9,355	91,107	2,44,574	8,04,936	10,37,449	Borrowings outstanding
खेळते भांडवल	6,093	23,637	83,526	4,83,492	24,27,842	9,14,115	1,01,20,500	Working Capital
								Term Loans Advanced
कर्ज वाटप वर्षातील कर्जवाटप	5,125	12,084	27,870	1,19,196	20,20,830	43,26,601	43,36,816	Loans advanced during the year.
पैकी ऋतुकालिक शेतकामासाठी	N. A.	9,531	19,692	56,359	6,95,461	15,73,822	15,36,400	Of which SAO
येणे कर्ज (एकूण)	4,361	17,846	49,427	3,07,836	13,58,906	47,45,417	48,94,582	Loans outstanding (Total)
पैकी ऋतुकालिक शेतकामासाठी	N.A.	11,081	26,174	80,725	3,58,850	18,38,447	20,51,737	Of which SAO
पैकी इतर	N.A.	6,765	23,253	2,27,111	10,00,056	2,46,196	2,54,823	Others
पैकी संस्थांकडून	6,265	17,676	47,701	2,83,188	12,43,056	55,691	2,94,263	From Societies
पैकी वैयक्तिक	96	170	1,726	24,648	1,15,850	6,75,519	6,95,837	From individuals
मागणी (मुद्दल)	N.A.	13,295	36,391	1,62,528	15,947	25,62,744	27,45,097	Demand (Principal)
वसुली	N.A.	8,842	21,843	1,10,712	5,05,334	15,09,335	9,69,565	Recovery
वसुलीचे मागणीशी प्रमाण	N.A.	66.5	60	68.1	70.6	58.9	35.30	Percentage of Recovery to demand
थकबाकी	460	4,452	14,452	56,151	2,01,613	11,99,908	16,16,261	Loans overdue
थकबाकीचे येणे बाकीशी प्रमाण	10.5	24.9	29.2	18.2	14.8	25.29	33.02	Percentage of overdue to outstanding
नफ्यातील बँका	-	-	-	-	22	21	21	No. of Banks in Profit
नफा	50	140	376	1,714	9,579	29,519	36,711	Amount of Profit
तोट्यातील बँका	-	-	-	-	8	10	10	No. of Banks in Loss
तोटा	-	-	-	-	13,097	1,17,228	1,31,643	Amount of Loss

आधार : महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक मर्यादित, मुंबई.

Source : Maharashtra State Co-operative Bank Ltd., Mumbai.

N. A. : Not Available / उपलब्ध नाही.

SAO : Seasonal Agricultural Operations.

ए-८ : महाराष्ट्र राज्य सहकारी कृषि ग्रामीण बहुउद्देशीय विकास बँक मर्यादित

A-8 : Maharashtra State Co-operative Agricultural Rural Multipurpose Development Bank Ltd.

(रुपये लाखत / Rs. in Lakhs)

बाव	1961	1971	1981	1991	2001	2016	2017	Item
सभासद ..	8	55	724	1,021	1,180	827	827	Membership
भागभांडवल ..	51	887	3,264	5,436	8,993	4,471	4,471	Share Capital
पैकी शासनाचे ..	20	110	603	493	493	493	493	Of which Government
स्वनिधी ..	53	1,051	4,631	14,109	71,653	1,35,433	1,37,830	Owned Funds
एकूण कर्ज ..	638	14,511	20,500	61,293	1,05,694	89,923	89,923	Total Borrowings
खेळते भांडवल ..	746	15,752	32,650	83,710	1,36,368	2,11,033	2,08,986	Working Capital
कर्ज वाटप ..	215	1,880	5,417	12,438	948	0	0	Loans Advanced
कर्ज वसुली ..	44	745	2,652	7,369	9,664	0	0	Loans Recovered
येणे कर्ज ..	576	11,556	23,003	60,550	84,221	1,07,888	1,08,805	Loans Outstanding
थकबाकी ..	23	686	3,271	7,174	23,635	98,418	1,00,311	Loans Overdues
थकबाकीचे येणे ..	4	6	14	12	28	91	92	Percentage of Overdues
कर्जाशी शेकडा प्रमाण								to Outstandings
विक्री झालेले कर्ज रोखे	350	2,320	4,885	10,226	2,115	0	0	Debentures issued
वटविलेले कर्ज रोखे	--	158	3,930	5,763	10,044	0	0	Debentures redeemed
देय कर्ज रोखे ..	536	14,484	20,402	55,107	93,850	7,571	7,571	Debentures Outstanding
मागणी ..	N.A.	1,337	8,475	20,635	63,982	2,14,078	2,11,206	Demand
वसुली ..	N.A.	681	2,942	13,213	21,228	0	0	Collection
वसुलीचे मागणीशी ..	N.A.	51	35	64	33	0	0	Percentage of
शेकडा प्रमाण								Collection to Demand
नफा (+) / तोटा (-)	1	57	65	890	-8,737	-1,13,589	-1,13,984	Amount of Profit (+) / Loss (-)

N. A. : Not Available / उपलब्ध नाही.

आधार / Source - महाराष्ट्र राज्य सहकारी कृषि ग्रामीण बहुउद्देशीय विकास बँक मर्यादित.

ए-९ : महाराष्ट्र राज्य सहकारी गृहनिर्माण वित्त महामंडळ मर्यादित
A-9 : Maharashtra State Co-operative Housing Finance Corporation Ltd.

(रुपये लाखात / Rs. in lakhs)

बाब	1961	1971	1981	1991	2001	2016	2017	Item
सभासद (००) ..	2	21	51	97	118	104	103	Membership (00)
भाग भांडवल ..	16	343	949	2,572	2,897	1,979	1,944	Share Capital
स्वनिधी ..	16	431	1,718	4,449	2,451	N.A.	0	Owned Funds
देय कर्ज ..	30	3,494	9,325	29,882	21,238	N.A.	Nil	Borrowings
खेळते भांडवल ..	48	4,111	11,576	36,142	44,876	9,017	8,671	Working Capital
कर्ज वाटप (वर्षातील)	35	831	914	9,075	195	64,402	64,400	Loans Advanced
कर्ज वसुली ..	--	120	549	7,448	7,450	365	872	Loans Recovered
येणे कर्ज ..	35	3,902	9,436	31,802	27,488	5,584	5,312	Loans Outstanding
कर्ज मंजूर झालेल्या ..	N.A.	561	1,165	1,933	2,161	N.A.	N.A.	Tenements for Which
गाळ्यांची संख्या								Loans Sanctioned
(प्रोग्रेसिव्ह) (००)								(Progressive) (00)
बांधकाम पूर्ण झालेले	N.A.	226	543	876	N.A.	N.A.	N.A.	Tenements Completed
[प्रोग्रेसिव्ह] (००)								[Progressive] (00)
बांधकाम चालू असणारे	N.A.	335	622	1,056	N.A.	N.A.	N.A.	Tenements under
गाळे (००)								Construction (00)
नफा (+) / तोटा (-)	Neg.	23	126	336	-1,891	N.A.	N.A.	Profit (+) / Loss (-)

टीप / Note.- (1) N. A. – Not Available / उपलब्ध नाही.

(2) Neg. : Negligible / गौण.

आधार / Source - महाराष्ट्र राज्य सहकारी गृहनिर्माण वित्त महामंडळ मर्यादित.

अ.क्र.	बाब	1961	1971	1981	1991
१.	संस्था	18,998	20,014	18,389	19,491
	अ) पैकी कृषि सहकारी संस्था	N.A.	N.A.	28	25
	ब) पैकी आदिवासी सहकारी संस्था	N.A.	N.A.	270	972
२.	सभासद संख्या (हजारात)	1,827	3,136	5,391	7,507
	अ) पैकी कृषि सहकारी संस्थांचे	N. A.	N. A.	54	53
	ब) पैकी आदिवासी सहकारी संस्थांचे	N.A.	N.A.	482	243
३.	कर्जदार सभासद नवीन	1,224	1,329	1,447	1,909
४.	येणे कर्ज असलेले सभासद	N.A.	1,967	2,657	3,466
५.	भाग भांडवल	1,212	5,231	10,691	30,719
	अ) पैकी शासनाचे	90	142	238	928
६.	स्वनिधी	1,519	6,277	13,386	37,914
७.	ठेवी	99	405	1,035	2,157
८.	देय कर्ज	3,681	14,302	35,943	1,23,831
९.	खेळते भांडवल	5,668	20,984	52,695	1,78,399
१०.	कर्ज वाटप (वर्षातील)	4,036	11,493	24,993	76,855
११.	कर्ज मागणी	3,990	15,408	35,004	1,27,693
१२.	कर्ज वसुली	3,125	9,224	20,044	78,417
१३.	वसुलीचे मागणीशी शेकडा प्रमाण	78.3	59.9	57.3	61.4
१४.	येणे कर्ज	4,296	16,483	38,345	1,35,192
१५.	थकीत कर्ज	865	6,184	14,965	49,276
१६.	थकीत कर्जाचे येणे कर्जाशी शेकडा प्रमाण	20.1	37.5	39	36.4
१७.	नफ्यातील संस्था	14,289	10,684	9,407	11,992
१८.	नफा	113	298	808	7,356
१९.	तोट्यातील संस्था	4,042	9,114	8,658	7,284
२०.	तोटा	12	216	865	2,657

N. A. : Not Available / उपलब्ध नाही.

पत संस्था
Credit Societies

(सभासद संख्या हजारत व रुपये लाखात)
(Membership in Thousand / Rs. in Lakhs)

2001	2016	2017	Sr. No.	Item
20,524	21,061	21,067	1.	Societies
21	21	21		(a) Of which Farmers Service Societies
984	892	889		(b) Of which Adivasi Sah. Societies
10,121	15,236	14,713	2.	Membership (000)
64	59	51		(a) Of which Farmers Services Societies
698	741	658		(b) Of which Adivasi Sahakari Societies
3,023	3,617	3,639	3.	Borrowing Members (New)
4,416	4,518	4,796	4.	Members with outstanding
96,019	2,38,865	2,39,149	5.	Share Capital
981	646	645		(a) Of which Government
1,22,414	3,40,816	3,69,132	6.	Owned funds
8,792	17,743	21,131	7.	Deposits
5,16,790	11,20,224	10,90,934	8.	Borrowings
6,98,768	19,23,310	19,37,811	9.	Working Capital
3,73,412	14,61,059	15,28,929	10.	Loans Advanced
4,51,903	15,81,282	16,36,767	11.	Loans Demanded
2,76,550	11,12,833	10,91,455	12.	Loans Recovered
61.1	70.3	66.7	13.	Percentage of recovery to demand
5,30,827	15,39,149	13,47,788	14.	Loans outstanding
1,64,498	4,68,449	5,45,312	15.	Loans Overdue
32.2	30.4	40.5	16.	Percentage of Overdues to Outstanding
8,212	8,872	8,791	17.	Societies in Profit
11,044	77,278	58,222	18.	Amount of Profit
12,157	11,895	12,101	19.	Societies in loss
17,801	76,641	73,265	20.	Amount of loss

ए-११ : खेळत्या भागभांडवलाच्या आकाराच्या वर्गवारीनुसार
A-11 : Divisionwise Classification of Primary Working Capital

खेळत्या भांडवलाचे वर्गीकरण (रुपये)	मुंबई विभाग Mumbai Division	कोकण विभाग Kokan Division	नाशिक विभाग Nashik Division	पुणे विभाग Pune Division	कोल्हापूर विभाग Kolhapur Division
१ लाखापर्यंत	0	63	47	115	54
१ ते ३ लाख	0	116	37	55	63
३ ते ५ लाख	0	155	62	52	69
५ ते ७ लाख	0	107	120	57	91
७ ते १० लाख	0	90	137	83	94
१० ते १५ लाख	0	93	267	126	182
१५ ते २० लाख	0	99	308	142	239
२० ते ३० लाख	0	114	459	226	257
३० ते ५० लाख	0	120	889	297	548
५० लाखाचे वर	0	172	1,634	1,495	1,983
एकूण	0	1,129	3,960	2,648	3,580

टीप :- प्राथमिक शेती पत संस्थांमध्ये
Note :- Primary Agricultural Credit Societies includes

ए-१२ : वाटप केलेल्या अल्प मुदत कर्जाच्या वर्गवारीनुसार
A-12 : Divisionwise Classification of Short Term Loans Advanced

कर्जाची वर्गवारी (रुपये)	मुंबई विभाग Mumbai Division	कोकण विभाग Kokan Division	नाशिक विभाग Nashik Division	पुणे विभाग Pune Division	कोल्हापूर विभाग Kolhapur Division
५० हजारापर्यंत	0	42	16	97	32
५० हजार ते १ लाख	0	121	47	41	62
१ ते २ लाख	0	131	17	49	32
२ ते ३ लाख	0	82	28	60	37
३ ते ४ लाख	0	71	25	६४	63
४ ते ५ लाख	0	65	41	83	49
५ ते ६ लाख	0	47	64	63	68
६ ते ७ लाख	0	72	53	83	61
७ ते ८ लाख	0	42	73	90	54
८ ते ९ लाख	0	29	73	77	82
९ ते १० लाख	0	53	129	93	174
१० लाखाचे वर	0	374	3,394	1,848	2,866
एकूण	0	1,129	3,960	2,648	3,580

टीप :- प्राथमिक शेती पत संस्थांमध्ये
Note :- Primary Agricultural Credit Societies includes Farmers Service

प्राथमिक शेती पत संस्थांची विभागवार आकडेवारी (३१ मार्च, २०१७)
Agricultural Credit Societies by their size of
(31st March, 2017)

औरंगाबाद विभाग Aurangabad Division	लातूर विभाग Latur Division	अमरावती विभाग Amaravati Division	नागपूर विभाग Nagpur Division	महाराष्ट्र राज्य Maharashtra State	Classification of Working Capital (Rs.)
0	105	4	8	396	Upto 1 Lakh
86	164	85	57	663	1 to 3 Lakhs
193	204	191	192	1,118	3 to 5 Lakhs
180	255	186	91	1,087	5 to 7 Lakhs
277	407	219	115	1,422	7 to 10 Lakhs
235	242	231	201	1,577	10 to 15 Lakhs
184	293	263	256	1,784	15 to 20 Lakhs
214	383	253	440	2,346	20 to 30 Lakhs
260	294	602	510	3,520	30 to 50 Lakhs
478	411	577	404	7,154	Above 50 Lakhs
2,107	2,758	2,611	2,274	21,067	Total

कृषक संस्था व आदिवासी संस्थांचा समावेश आहे.

Farmers Service Societies (FSS) and Large Sized Adivasi Multipurpose Societies (LAMPS).

प्राथमिक शेती पत संस्थांची विभागवार आकडेवारी (३१ मार्च २०१७)
Primary Agricultural Credit Societies by Amount of
(31st March 2017)

औरंगाबाद विभाग Aurangabad Division	लातूर विभाग Latur Division	अमरावती विभाग Amaravati Division	नागपूर विभाग Nagpur Division	महाराष्ट्र राज्य Maharashtra State	Loan Classification (Rs.)
1	100	73	71	432	Upto 50,000
0	135	103	109	618	50,000 to 1 Lakhs
41	118	329	82	799	1 to 2 Lakhs
84	197	164	68	720	2 to 3 Lakhs
146	193	144	71	777	3 to 4 Lakhs
168	226	207	70	909	4 to 5 Lakhs
179	199	117	87	824	5 to 6 Lakhs
130	154	103	98	754	6 to 7 Lakhs
95	130	160	95	739	7 to 8 Lakhs
101	303	94	88	847	8 to 9 Lakhs
81	220	87	102	939	9 to 10 Lakhs
1,081	783	1,030	1,333	12,709	Above 10 Lakhs
2,107	2,758	2,611	2,274	21,067	Total

कृषक संस्था व आदिवासी संस्थांचा समावेश आहे.

Societies (FSS) and Large Sized Adivasi Multipurpose Societies (LAMPS).

ए - १३ : प्राथमिक श्रेणी पत संस्था : दिलेली कर्ज, येणे कर्ज, मागणी, वसुली व थकवाकी

A-13 : Primary Agricultural Credit Societies : Advances, Outstandings, Demand, Recovery and Overdues

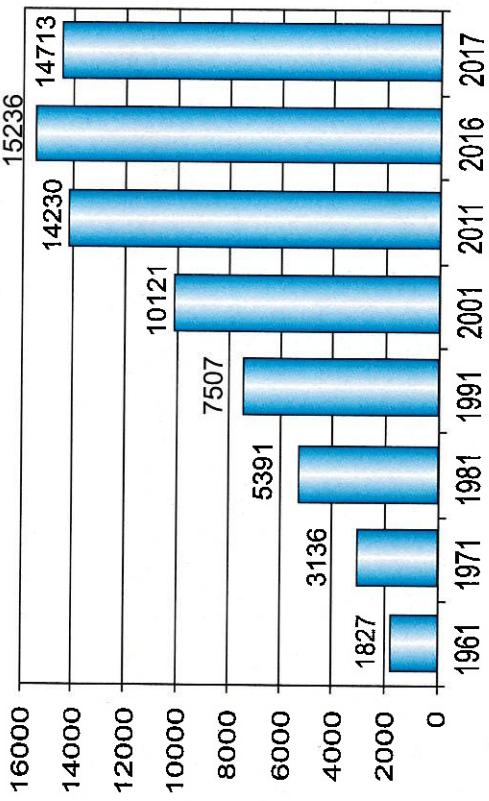
(रुपये लाखात / Rs. in Lakhs)

बाब	1961	1991	2001	2011	2016	2017	Item
वर्षात दिलेली कर्ज							Loans Advanced During the year
अल्प मुदत	21,712	59,225	2,89,502	6,79,649	12,16,727	12,91,263	Short Term
मध्यम मुदत	3,231	15,239	75,600	1,11,808	2,20,731	2,06,909	Medium Term
दीर्घ मुदत	50	2,390	8,310	14,305	23,603	30,757	Long Term
एकूण	24,993	76,854	3,73,412	8,05,762	14,61,060	15,28,929	Total
वर्ष अखेर येणे कर्ज							Loans Outstanding at the end of the year
अल्प मुदत	29,164	83,756	3,24,821	7,62,429	11,08,731	10,33,408	Short Term
मध्यम मुदत	8,923	44,308	1,81,190	2,84,371	3,81,275	2,81,959	Medium Term
दीर्घ मुदत	258	7,128	24,816	42,316	49,142	32,421	Long Term
एकूण	38,345	1,35,192	5,30,827	10,89,116	15,39,148	13,47,788	Total
मागणी							Demand
अल्प मुदत	28,892	96,785	3,25,624	9,03,676	13,06,215	13,63,200	Short Term
मध्यम मुदत	6,061	27,844	88,087	2,04,497	2,15,909	2,21,380	Medium Term
दीर्घ मुदत	51	3,065	11,457	25,294	59,156	52,187	Long Term
एकूण	35,004	1,27,694	4,25,168	11,33,467	15,81,280	16,36,767	Total
वसुली							Recovery
अल्प मुदत	17,878	61,266	2,14,530	5,50,971	9,66,918	9,49,425	Short Term
मध्यम मुदत	2,155	14,946	41,200	1,05,734	1,10,528	1,12,472	Medium Term
दीर्घ मुदत	11	2,205	4,940	12,286	35,386	29,558	Long Term
एकूण	20,044	78,417	2,60,670	6,68,991	11,12,832	10,91,455	Total
थकवाकी							Overdues
अल्प मुदत	10,914	35,519	1,11,094	3,52,705	3,39,297	4,13,775	Short Term
मध्यम मुदत	4,006	12,898	46,887	98,763	1,05,381	1,08,908	Medium Term
दीर्घ मुदत	45	860	6,517	13,008	23,770	22,629	Long Term
एकूण	14,965	49,277	1,64,498	4,64,476	4,68,448	5,45,312	Total

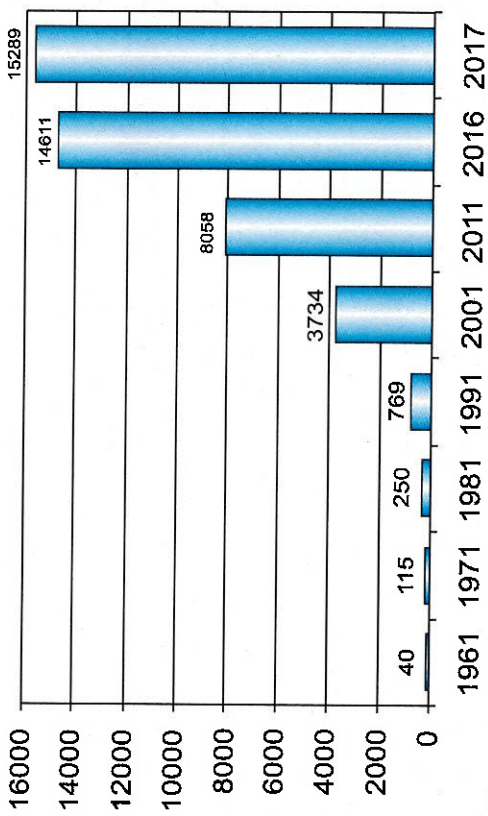

प्राथमिक कृषी पतसंस्था / Growth of Co-operation : Agricultural Credit Societies

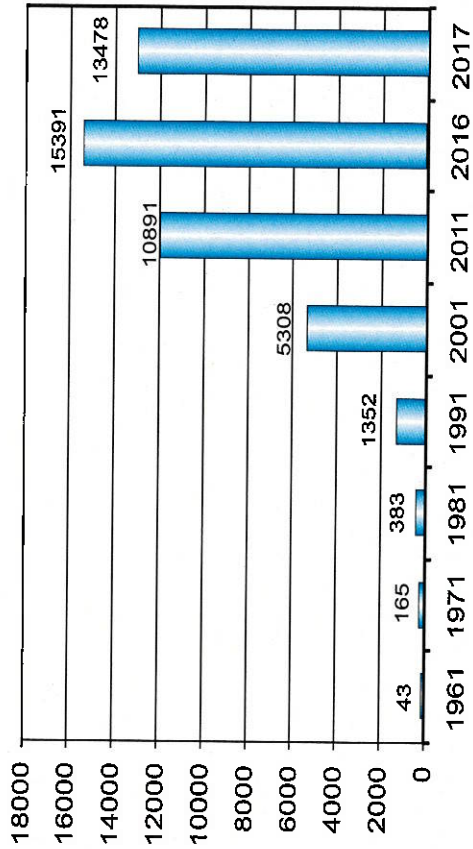
सभासद (हजारत) / Members (in Thousands)

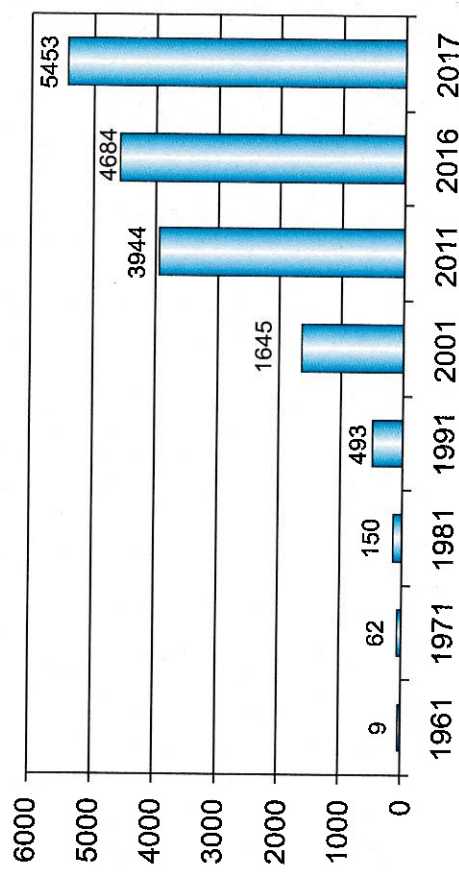
कर्ज वाटप (रु. कोटीत) / Loans Advanced (Rs. in Crores)

येणे कर्ज (रु. कोटीत) / Loans Outstanding (Rs. in Crores)

कर्ज थकबाकी (रु. कोटीत) / Loans Overdue (Rs. in Crores)

ए-१४ : ग्रहण क्षेत्रानुसार सभासदांना प्राथमिक शेती पतपुरवठा संस्थांनी केलेले अल्प व मध्यम-मुदत कर्जवाटप-२०१६-२०१७

**A-14 : Holdingwise Short Term and Medium Term Advances made by
Primary Agricultural Credit Societies During 2016-2017**

(रुपये लाखात / Rs. in Lakhs)

अ. क्र.	धारण क्षेत्र वर्ग	अल्प मुदत / Short Term			मध्यम मुदत / Medium Term		Holding range
		एकूण खातेदार सभासद / Total Members	कर्जदार सभासद / Borrowers	रक्कम Amount	कर्जदार सभासद / Borrowers	रक्कम Amount	
1	2	3	4	5	6	7	2
१.	१ हेक्टरपर्यंत	33,517	7,964	2,69,776	1,597	52,654	Upto 1 hectare
२.	१ ते २ हेक्टर्स	28,648	7,604	2,57,681	1,272	29,163	1 to 2 hectares
३.	एकूण २ हेक्टरपर्यंत	62,165	15,568	5,27,457	2,869	81,817	Total upto 2 hectares
४.	२ ते ४ हेक्टर्स	19,744	6,363	2,37,617	1,535	29,713	2 to 4 hectares
५.	४ ते ८ हेक्टर्स	11,962	4,226	1,46,640	1,012	24,513	4 to 8 hectares
६.	८ हेक्टर्सचे वर	8,937	2,781	98,615	890	31,509	Above 8 hectares
	(अ) एकूण खातेदारांना	1,02,808	28,938	10,10,329	6,306	1,67,552	(A) All holders
७.	शेत मजुरांना	22,533	312	214	3	0	Agricultural labourers
८.	कुळांना	2,545	250	78	4	0	Tenant cultivators
९.	इतरांना	19,336	985	2,80,442	47	39,357	Others
	(ब) एकूण बिगर खातेदारांना (७ ते ९)	44,414	1,547	2,80,734	54	39,357	(B) Sub-Total (vii) to (ix)
	एकूण (अ) + (ब)	1,47,222	30,485	12,91,063	6,360	2,06,909	Total (A) + (B)

टीप : (१) सभासद संख्या शंभरात / Members in Hundreds.

(२) मध्यम मुदत कर्जांमध्ये रूपांतरित कर्जांचा समावेश आहे. / Medium terms Advance are inclusive of conversion loans.

(३) इतरांमध्ये ग्रामीण कारागिरांचासुद्धा समावेश आहे. / This include Rural Artisans also.

ए - १५ : प्राथमिक शेती पतसंस्थांनी २०१६-२०१७ मध्ये केलेले पीकनिहाय अल्पमुदत कर्जवाटप
A-15 : Cropwise Short Term Loans issued by Primary Agricultural Credit Societies
 (during 2016-2017)

(रुपये लाखात / Rs. in Lakhs)

पीक	रक्कम Amount	एकूणाशी टक्केवारी Percentage to Total	Crop
1	2	3	1
१. भात	57,147	4.43	1. Paddy
२. गहू	23,918	1.85	2. Wheat
३. ज्वारी, बाजरी, मका इत्यादी	1,64,057	12.71	3. Millets
४. डाळी	29,908	2.32	4. Pulses
५. कापूस	1,43,907	11.14	5. Cotton
६. ऊस	3,44,998	26.72	6. Sugarcane
७. तेलबिया	51,225	3.97	7. Oil Seeds
८. इतर	4,76,103	36.87	8. All Others
एकूण	12,91,263	100	Total

ए - १७ : प्राथमिक शेती पतसंस्था २०१६-२०१७
A-17 : Primary Agricultural Credit Societies 2016-2017

अ. क्र.	बाब	प्राथमिक कृषी पतपुरवठा संस्था PACs	कृषी सेवा FSS	आदिवासी संस्था LAMPS	Sr. No.	Item
१.	संस्थांची संख्या	20,157	21	889	1.	No. of Societies
२.	कार्यक्षम संस्थांची संख्या	15,581	17	693	2.	No. of Viable Societies
३.	कार्यक्षमवत संस्थांची संख्या	4,576	4	196	3.	No. of Potentially Viable Societies
४.	कार्यस्थगित संस्थांची संख्या	67	0	18	4.	No. of Dormant Societies
५.	पूर्णपणे कार्यस्थगित संस्थांची संख्या	29	0	0	5.	No. of Defunct Societies
६.	शासकीय भागीदारी असलेल्या संस्था	1,279	5	389	6.	No. of State partnered Societies

ए - १६ : प्राथमिक शेती पतसंस्था : अनुसूचित जाती / जमातीचा समावेश

A-16 : Primary Agricultural Credit Societies : Coverage of Scheduled Castes / Scheduled Tribes

(रुपये लाखात / Rs. in Lakhs)

बाब	1981	1991	2001	2011	2016	2017	Item
एकूण संस्था	18,389	19,451	20,524	21,402	21,061	21,067	Total No. of Societies
एकूण सभासद (०००)	5,391	7,507	10,121	14,230	15,236	14,713	Total Members (000)
पैकी अनुसूचित जाती	498	668	750	795	900	909	Of which Sch. Castes
पैकी अनुसूचित जमाती	604	806	911	825	900	927	Of which Sch. Tribes
एकूण अनुसूचित जाती/जमाती	1,102	1,474	1,661	1,620	1,800	1,836	Total Sch. Castes /Sch.Tribes.
शेकडा प्रमाण	20.44	19.64	16.41	11.38	11.81	12.48	Percentage
एकूण कर्जदार सभासद (नवीन)	1,447	1,908	3,023	3,735	3,617	3,639	Total Borrowing Members (New)
पैकी अनुसूचित जाती	99	138	205	234	241	244	Of which Sch. Castes
पैकी अनुसूचित जमाती	107	56	164	186	186	195	Of which Sch. Tribes
एकूण अनुसूचित जाती/जमाती	206	194	369	420	427	439	Total Sch. Castes /Sch.Tribes.
शेकडा प्रमाण	14.24	10.17	12.21	11.24	11.80	12.06	Percentage
येणे कर्ज असलेले एकूण सभासद	2,657	3,466	4,415	4,496	4,518	4,796	Total Members with outstanding
पैकी अनुसूचित जाती	251	210	502	382	327	351	Of wich Sch. Caste
पैकी अनुसूचित जमाती	200	163	300	300	279	294	Of which Sch. Tribes
एकूण अनुसूचित जाती/जमाती	451	363	802	682	606	645	Total Sch.Caste/tribes
शेकडा प्रमाण	16.97	10.47	18.17	15.17	13.41	13.45	Percentage
एकूण कर्जवाटप (वर्षातील)	24,993	76,855	3,73,412	8,05,762	14,61,059	15,28,929	Total loans advanced
पैकी अनुसूचित जाती/जमातींना	1,523	1,938	15,263	44,619	92,075	89,727	Of which to S.C. / S.T.
शेकडा प्रमाण	6.09	2.52	4.09	5.54	6.30	5.87	Percentage
एकूण कर्ज वसुली	20,044	78,417	2,60,670	6,68,991	11,12,833	10,91,455	Total loans recovered
पैकी अनुसूचित जाती/जमातींना	1,507	4,072	8,817	31,930	78,207	65,063	Of which from S.C. / S.T.
शेकडा प्रमाण	7.52	5.19	3.38	4.77	7.03	5.96	Percentage
एकूण येणे कर्ज	38,345	1,35,192	5,30,827	10,89,116	15,39,149	13,47,788	Total loans outstanding
पैकी अनुसूचित जाती/जमातींना	2,877	6,046	20,337	62,068	92,793	1,02,546	Of which from S.C. / S.T.
शेकडा प्रमाण	7.50	4.47	3.83	5.70	6.03	7.61	Percentage
एकूण थकबाकी	14,965	49,276	1,64,498	4,64,476	4,68,449	5,45,312	Total loans overdue
पैकी अनुसूचित जाती/जमातींना	1,457	2,685	10,758	35,331	29,850	38,458	Of which from S.C. / S.T.
शेकडा प्रमाण	9.74	5.45	6.54	7.61	6.37	7.05	Percentage

ए-१८ : प्राथमिक सहकारी बँका
A-18 : Primary Co-operative Banks

(रुपये लाखात / Rs. in lakhs)

बाब	1971	1981	1991	2001	2016	2017	Item
संस्था	265	345	381	654	508	485	Banks
सभासद (हजारत)	883	1,618	4,464	7,808	7,622	9,742	Membership ('000)
पैकी अनुसूचित जातीचे	N.A.	N.A.	423	498	552	550	Of which Sch. Cast.
पैकी अनुसूचित जमातीचे	N.A.	N.A.	251	378	414	419	Of which Sch. Tribes
भाग भांडवल	987	4,201	18,682	89,875	3,08,950	3,11,979	Share Capital
स्वनिधी	1,502	8,530	55,540	4,31,770	12,52,963	12,38,148	Owned Funds
ठेवी	6,832	65,779	4,66,298	40,92,326	69,44,439	69,05,850	Deposits
देय कर्ज	308	1,666	32,965	75,440	2,77,900	2,92,739	Borrowings
खेळते भांडवल	9,260	88,704	6,17,642	55,74,123	1,24,34,935	1,33,88,421	Working Capital
दिलेली कर्जे							Loans Advanced.
(१) अल्प मुदत	N.A.	31,103	2,87,164	14,23,148	25,64,560	26,56,261	(1) Short Term
(२) मध्यम मुदत व दीर्घ मुदत	N.A.	24,478	1,55,115	17,97,914	21,72,493	23,05,100	(2) Medium Term and Long Term
एकूण	12,381	55,581	4,42,279	32,21,062	47,37,053	49,61,361	Total
वर्षातील कर्जदार	N.A.	881	1,754	7,808	3,114	3,146	Borrowings Members ('000)
सभासद (हजारत)							
अनुसूचित जातीचे	N.A.	N.A.	108	498	171	159	Of which Scheduled Castes
अनुसूचित जमातीचे	N.A.	N.A.	58	378	83	90	Of which Sch. Tribes
येणे कर्ज बाकी	5,007	48,008	3,22,718	28,34,956	45,46,701	45,01,371	Loans Outstandings
थकबाकी	364	3,732	45,735	1,82,409	4,33,443	4,29,861	Loans Overdues
एकूण कर्जदार सभासद (हजारत)	N.A.	708	1,874	4,319	3,089	3,148	Indebted Members ('000)
पैकी अनुसूचित जातीचे (हजारत)	N.A.	N.A.	225	339	204	144	Of which Sch. Castes ('000)
पैकी अनुसूचित जमातीचे (हजारत)	N.A.	N.A.	161	270	126	101	Of which Sch. Tribes ('000)
नफ्यातील संस्था	N.A.	330	367	559	442	417	Banks in Profit
नफा	N.A.	1,170	7,116	4,875	1,17,494	1,21,984	Amount of Profit
तोट्यातील संस्था	N.A.	7	13	92	45	59	Banks in Loss
तोटा	N.A.	6	163	13,122	1,07,279	1,24,471	Amount of Loss

पगारदार नोकरदारांच्या पतसंस्था व नागरी बँका (B. R. Act, 1949).

Include Urban Banks and Salary Earners Socys. under B. R. Act, 1949.

यामध्ये कॅश क्रेडिट व वटविलेली बिले यांचा समावेश नाही.

*This does not include amounts under Cash Credit & Bills.

N. A. : Not Available / उपलब्ध नाही.

ए-१८ (ए) : पगारदार नोकरदारांच्या पतसंस्था
A-18 (a) : Salary Earners Societies

(रुपये लाखात / Rs. in lakhs)

बाब	1971	1981	1991	2001	2011	2016	2017	Item
संस्था	2,220	4,187	6,117	7,079	7,318	6,711	6,535	Societies
सभासद (हजारात)	1,505	2,014	2,697	4,120	3,508	4,040	3,713	Membership ('000)
भाग भांडवल	3,075	13,903	33,834	1,66,283	21,777	2,41,437	2,75,689	Share Capital
स्वनिधी	3,421	16,917	41,565	2,24,933	3,40,482	3,96,482	4,15,307	Owned Funds
ठेवी	1,740	11,414	22,385	85,590	2,69,027	3,37,294	4,05,060	Deposits
देय कर्ज	231	2,527	23,331	1,33,052	1,21,507	1,30,698	3,99,478	Borrowings
खेळते भांडवल	6,063	36,764	1,06,098	5,26,274	9,86,101	11,08,353	11,59,961	Working Capital
कर्ज वाटप	4,175	28,318	55,533	3,53,293	6,02,527	9,22,968	7,91,968	Loans Advanced
येणे कर्ज	3,652	27,803	79,862	4,00,821	6,54,777	6,53,196	5,96,602	Loans Outstandings
थकीत कर्ज	61	365	3,049	34,193	40,167	55,490	73,891	Loans Overdues
नफ्यातील संस्था	1,791	3,446	5,401	6,371	6,414	5,833	5,498	Societies in Profit
नफा	231	1,087	3,393	28,694	39,949	49,891	47,754	Amount of Profit
तोट्यातील संस्था	204	473	377	671	782	745	984	Societies in Loss
तोटा	3	21	43	458	815	15,949	11,165	Amount of Loss

ए-१८ (बी) : इतर पतसंस्था
A-18 (B) : Other Credit Societies

(रुपये लाखात / Rs. in Lakhs)

बाब	1971	1981	1991	2001	2011	2016	2017	Item
संस्था	494	952	4,784	14,277	15,575	13,586	13,445	Societies
सभासद (हजारात)	131	316	2,117	6,433	11,350	12,044	12,464	Membership (in thousand)
भाग भांडवल	107	506	4,945	86,916	1,86,355	2,51,687	2,69,164	Share Capital
स्वनिधी	141	668	6,504	1,15,869	3,35,232	5,43,371	6,13,102	Owned Funds
ठेवी	78	612	12,890	3,99,128	13,20,127	16,18,039	16,29,346	Deposits
देय कर्ज	25	56	3,096	12,755	38,753	1,41,639	1,05,778	Borrowings Outstandings
खेळते भांडवल	304	1,477	26,164	5,87,506	21,28,507	32,51,074	31,58,148	Working Capital
कर्ज वाटप	291	1,027	16,664	3,51,764	9,63,723	15,21,258	14,64,810	Loans Advanced
येणे कर्ज	189	1,029	16,219	3,54,555	11,48,240	16,27,011	14,70,473	Loans Outstandings
थकीत कर्ज	20	78	2,399	50,705	3,11,234	3,43,192	3,58,225	Loans Overdues
नफ्यातील संस्था	372	621	3,014	10,291	10,248	9,081	9,089	Societies in Profit
नफा	12	42	877	20,300	53,774	78,525	67,765	Amount of Profit
तोट्यातील संस्था	42	208	1,103	3,138	4,839	3,893	3,629	Societies in Loss
तोटा	1	8	112	1,575	32,825	54,315	37,976	Amount of Loss

ए-१९ : महाराष्ट्र राज्य सहकारी पणन महासंघ
A-19 : Maharashtra State Co-operative Marketing Federation.

(रुपये लाखात / Rs. in Lakhs)

बाब	1961	1971	1981	1991	2001	2016	2017	Item
सभासद (००)	7	8	12	37	9	8	8	Membership in ('00)
भागभांडवल	13	155	771	1,497	1,296	1,331	1,327	Share Capital
अ) पैकी शासनाचे	8	122	707	1,446	1,235	1,235	1,235	a) Of which Government
स्वनिधी	14	4	1,618	3,626	4,635	11,681	12,565	Owned funds
देय कर्ज	34	986	1,782	3,472	2,711	383	10,443	Borrowings
खेळते भांडवल	74	1,741	9,553	13,566	3,476	5,567	16,174	Working capital
विक्री (किंमत)	--	--	--	--	44,998	92,882	1,96,482	Sales (Value)
अ) शेती माल	1,223	3,845	7,679	4,515	11,714	65,955	1,67,470	a) Agricultural
अ-१) पैकी अन्नधान्य	1,033	2,991	2,584	4,456	11,670	65,955	1,67,470	a-1) Of which Foodgrain
ब) शेती उपयोगी माल	Nil	732	9,750	18,084	28,563	25,809	27,994	b) Agricultural requisits
ब-१) पैकी रासायनिक	Nil	35	8,906	17,102	28,371	24,549	27,142	b-1) Of which Fertilisers
क) ग्राहक वस्तू	Nil	487	Nil	5,710	2,149	217	119	c) Consumer goods
नफा	Nil	24	112	103	35	165	174	Amount of profit

आधार : महाराष्ट्र राज्य सहकारी पणन महासंघ, मुंबई.

Source : Maharashtra State Co-operative Marketing Federation, Mumbai.

ए-१९ (ए) : महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघ मर्यादित
A-19 (a) : Maharashtra State Co-operative Cotton Growers Marketing Federation Ltd.

(रुपये लाखात / Rs. in Lakhs)

बाब	1985	1991	1998	2000	2001	2016	2017	Item
सभासद	327	283	305	308	310	330	329	Membership in ('000)
भागभांडवल	15	67	264	264	264	270	270	Share Capital
अ) पैकी शासनाचे	15	65	259	259	259	259	259	a) Of which Government
स्वनिधी	75	639	1,810	768	785	--	N.A.	Owned Funds
खेळते भांडवल	1,231	1,129	1,650	579	481	5002	5251	Working Capital
विक्री (किंमत)								Sales (Value)
(१) कापूस	35,983	56,133	1,42,271	2,76,984	1,15,681	8,367	N.A.	(1) Cotton
(२) सरकी	11,808	20,530	40,337	73,575	36,387	3,085	N.A.	(2) Cotton seeds
नफा (+) / तोटा (-)	N.A.	50	36	98	150	0	0	Amount of Profit (+) / Loss (-)

N. A. : Not Available / उपलब्ध नाही.

* नाफेड मार्फत विक्री.

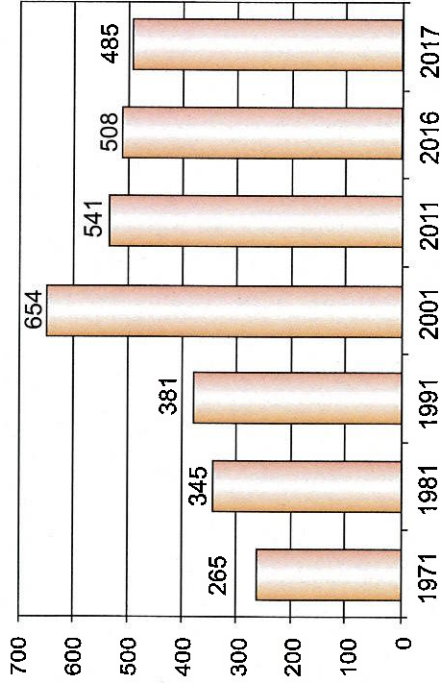
आधार : महाराष्ट्र राज्य कापूस उत्पादक पणन महासंघ, खेतान भवन, ६ वा मजला, १९८ जमशेटजी टाटा मार्ग, मुंबई-४०० ०२०.

Source : Maharashtra State Co-operative Cotton Growers Marketing Federation, Mumbai.

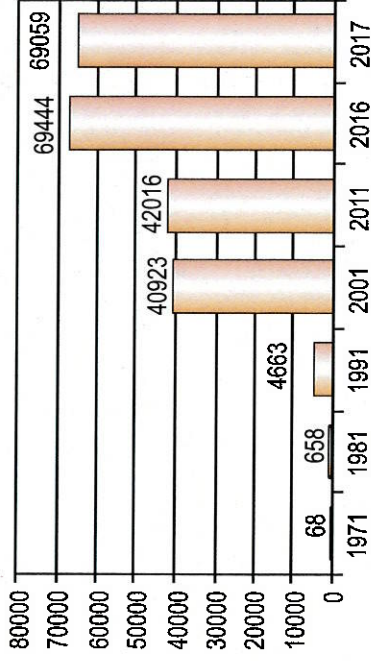

महाराष्ट्रातील नागरी बँकांची प्रगती / Growth of Urban Co-operative Banks in Maharashtra

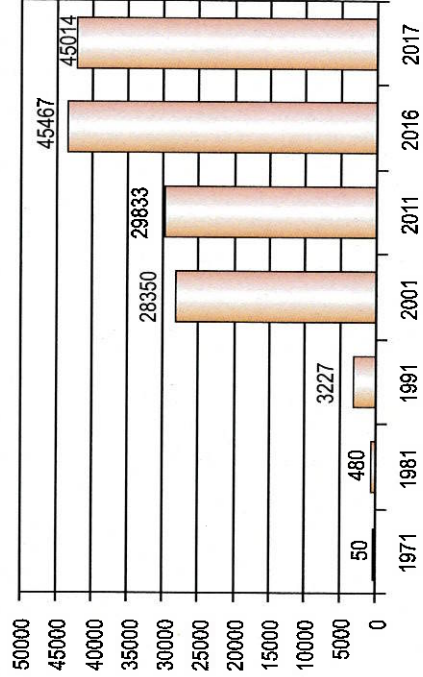
नागरी बँकांची संख्या / No. of Urban Banks

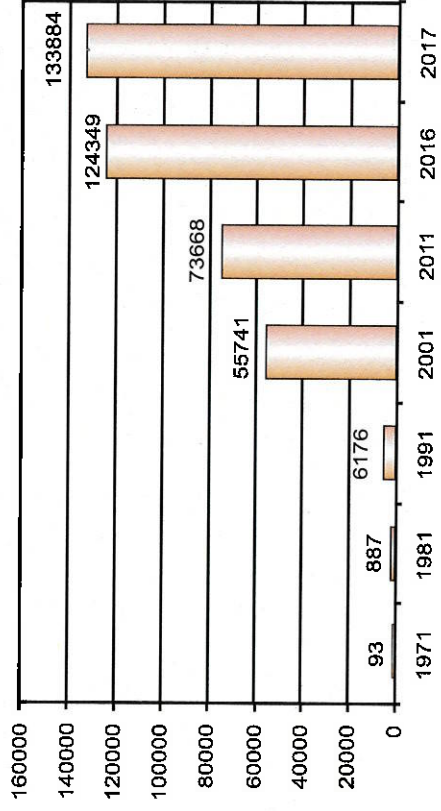
नागरी बँकांतील ठेवी (रु. कोटीत) / Deposits in Urban Banks (Rs. in Crores)

नागरी बँकांतील यणे कर्ज (रु. कोटीत) / Loan Outstanding in Urban Banks (Rs. in Crores)

नागरी बँकांतील खेळते भांडवल (रु. कोटीत) / Working Capital in Urban Banks (Rs. in Crores)

ए-२० : एकाधिकार कापूस खरेदी योजना
A-20 : Cotton Monopoly Procurement Scheme

एजेंट : महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघ मर्यादित
Agent : Maharashtra State Co-operative Cotton Growers Marketing Federation Ltd.

बाब व परिमाण	1985	1991	2001	2016	2017	Unit	Item
(अ) क्षेत्रीय यंत्रणा							(A) Field Organisation
१. झोन संख्या	11	11	12	11	11	No.	1. Zones
२. खरेदी केंद्र संख्या	355	331	380	82	51	No.	2. Procurement Stations
३. संकलन केंद्र संख्या	614	524	563	82	51	No.	3. Collection Centres
(ब) कापूस खरेदी							(B) Procurement of Cotton
४. कापूस खरेदी (वजन) लाख क्विंटल	86.53	65.85	74.56	2.5	Nil	Lakh Qtls.	4. Kapas Procured
५. हमी किमतीनुसार कापसाची किंमत कोटी रु.	491.34	461.40	1,208.54	102.45	Nil	Crore Rs.	5. Value of Kapas at guaranteed price
६. प्रती क्विंटल सरासरी किंमत रु.	491	704	1,621	4091.36	Nil	Rs.	6. Average guaranteed price of Kapas per quintal
(क) कापूस प्रक्रिया							(C) Processing of Kapas
७. बांधलेल्या गासड्या लाखात	17.85	13.56	15.30	0.50,733	Nil	Lakhs	7. Bales pressed
८. सरकी उत्पादन लाख क्विंटल	55.29	41.51	47.74	1.57	Nil	Lakhs Qtls.	8. Seed obtained
(ड) विक्री							(D) Sales
९. विकलेल्या गासड्या लाखात प्रत्येकी १७० कि.ग्रॅ.	17.85	13.56	15.30	0.51	Nil	Lakhs	9. Bales sold of 170 Kg. each
९. (१) विकलेल्या गासड्यांची किंमत (रु. कोटीत)	383.17	582.83	1,156.81	83.67	Nil	Crores Rs.	9(i) Value of bales sold
१०. विकलेली सरकी लाख क्विंटल	55.29	41.51	47.74	1.57	Nil	Lakhs Qtls.	10. Cotton seeds sold
१०. (१) विकलेल्या सरकीची किंमत रुपये कोटीत	129.13	209.41	363.87	30.85	Nil	Crores Rs.	10(i) Value of Cotton seeds sold
११. सहकारी कर्ज वसुली (रुपये कोटीत)	60.40	37.53	125	0	Nil	Crores Rs.	11. Recovery of Co-op. Dues

* नाफेड मार्फत खरेदी व विक्री.

आधार : महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघ, मुंबई.

Source : Maharashtra State Co-operative Cotton Growers Marketing Federation, Mumbai.

ए-२१ : महाराष्ट्र राज्य सहकारी मच्छिमार संघ मर्यादित.

A-21 : The Maharashtra Rajya Machhimar Sahakari Sangh Limited.

(रुपये लाखात / Rs. in Lakhs)

बाब	1961	1971	1981	1991	2001	2016	2017	Item
सभासद संख्या (००)	43	34	50	24	26	30	31	Membership (00)
भागभांडवल	1	9	39	39	39	116	117	Share Capital
पैकी शासनाचे	N.A.	6	36	36	36	111	111	Of which Government
स्वनिधी	3	11	50	57	112	414	450	Owned funds
देय कर्ज	N.A.	25	13	8	N.A.	60	43	Borrowing Outstanding
खेळते भांडवल	13	20	93	150	175	778	786	Working Capital
मासळी व मासळी	2	43	152	206	1,738	8,474	10303	Sales of fish and fish product
उत्पादनाची विक्री								
नफा (+) किंवा तोटा (-)	Neg.	-29	3	-0.13	7	50.17	43.89	Profit (+) or Profit Loss (-)

Neg. = गौण / Negligible.

आधार : महाराष्ट्र राज्य सहकारी मच्छिमार संघ मर्यादित.

Source : The Maharashtra Rajya Machhimar Sahakari Sangh Ltd.

ए-२२ : महाराष्ट्र राज्य सहकारी महासंघ मर्यादित

A-22 : The Maharashtra State Co-operative Consumers' Federation Ltd.

(रुपये लाखात / Rs. in Lakhs)

बाब	1961	1971	1981	1991	2001	2016	2017	Item
शाखा	--	--	7	13	20	19	19	Branches
सभासद (प्रत्यक्ष)	28	41	192	516	610	638	638	Membership (Actual)
भाग भांडवल	3	14	146	249	169	58	51	Share Capital
पैकी शासनाचे	1	6	96	196	114	N.A.	-	Of which Government
स्वनिधी	S.N.A.	17	190	304	374	N.A.	-	Owned funds
देय कर्ज	S.N.A.	18	173	158	28	N.A.	-	Borrowings outstanding
खेळते भांडवल	6	38	647	1,003	2,905	2,162	2479	Working Capital
खरेदी (किंमत)	48	313	2,184	2,023	2,548	40,049	15409	Purchases
विक्री (किंमत)	46	336	2,078	1,901	2,688	40,733	15740	Sales
नफा (+) किंवा तोटा (-)	Neg.	(+) 0.08	(+) 1	(-) 21	- 30	375	241	Profit (+) or Loss (-)

Neg. = Negligible / गौण.

S. N. A. : स्वतंत्र उपलब्ध नाही. / Separately Not Available.

आधार : महाराष्ट्र राज्य सहकारी ग्राहक महासंघ मर्यादित.

Source : The Maharashtra State Co-operative Consumer's Federation, Ltd.